

Notat

MILJØMINISTERIET

Miljøstyrelsen

Erhverv
J.nr. MST-106-00683
Ref. asn
Den 7. april 2010

Miljøministerens besvarelse af spørgsmål AD stillet af Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg, stillet efter ønske fra Per Clausen (EL).

Spørgsmål AD

Vil ministeren redegøre for, hvorfor Vandmiljøplan III ikke har sikret den lovede reduktion i kvælstofudledningen, og hvad vil ministeren gøre for at indhente det forsømte?

Svar på spørgsmål AD

- Den 2. dec. 2008 blev rapporten om Midtvejs-evaluering af Vandmiljøplan III offentliggjort, og i den forbindelse blev der afholdt en workshop, hvor forskningsinstitutioner, Dansk Landbrug, Danmarks Naturfredningsforening, Fødevareministeriet og Miljøministeriet m.fl. deltog.
- Målet med Vandmiljøplan III var bl.a. at reducere kvælstofudvaskningen med yderligere 13 % i 2015.

- Midtvejsevalueringen fra forskningsinstitutionerne (DMU og DJF under Århus Universitet) viste blandt andet, at der ikke er sket den ønskede reduktion i forureningen med kvælstof.
- Vi skal huske, at Vandmiljøplan III havde en tidshorisont frem til 2015. Halvvejs igennem kunne vi se, at delmålet for reduktion af kvælstofudvaskningen i perioden fra 2005-2009 ikke blev nået, bl.a. fordi en forventet nedgang i det dyrkede areal som følge af udviklingen i det øvrige samfund ikke skete. Dertil kommer, at nogle af de primære virkemidler i planen ikke havde den forventede effekt.
- Det gælder særligt kravet om udlægning af efterafgrøder, som kan samle kvælstof i markerne i efterårs- og vintermånederne. Landbruget har haft mulighed for at erstatte efterafgrøder med vinterafgrøder, og der kan for-

skerne nu sige, at de ikke har lige så stor effekt på kvælstofudvaskningen.

- Endvidere har den måde, kvælstofnormsystemet hidtil har været opbygget på, betydet, at vi ikke har opnået den forventede effekt af arealudtagningen. Når der tages areal ud af dyrkning, f.eks. ved skovrejsning og ved etablering af vådområder, er der ikke foretaget en reduktion af den samlede mængde kvælstof, som kan anvendes på landsplan – derfor er kvælstofudvaskningen ikke reduceret som forventet.
- Resultatet af midtvejsevalueringen var velkendt under forarbejdet til Grøn Vækst, og der er derfor taget hånd om Vandmiljøplan III mankoen ved fastsættelse af målet i Grøn Vækst aftalen, hvor også virkemidlerne er justeret så at miljøeffekten sikres.

- Konkret er reglen om, at efterafgrøder kan erstattes med vintergrønne marker, afviklet, og ved udtagning af landbrugsjord sker der nu en tilsvarende reduktion i den samlede mængde kvælstof, der kan anvendes på landsplan.
- I Vandmiljøplan III blev der stort set kun satset på frivillige virkemidler ud fra en forventning om, at de indeholdt tilstrækkelig incitament til, at landmændene ville tage dem i anvendelse.
- Frivillige virkemidler har den fordel, at de giver landmændene fleksibilitet i forhold til at nå miljømålsætningerne på den måde, der passer bedst ind i driften på det enkelte landbrug, og fordi det giver mulighed for at bidrage med et økonomisk incitament – som holder landmanden delvis skadesløs. Ulempen er, at

vi ikke kan være sikre på at de frivillige ordninger rent faktisk bliver brugt.

- Derfor er det i Grøn Vækst besluttet at stille mere bindende krav til landbruget ved, at flere af virkemidlerne indføres som bindende regler. Det drejer sig f.eks. om udlægning af 10 m randzoner langs vandløb og søer samt kravet om efterafgrøder. Der er stadig også frivillige virkemidler i Grøn Vækst. For eksempel sker hele vådområdeindsatsen ad frivillighe- dens vej. Men balancen er bedre i forhold til at sikre, at vi rent faktisk også når målene om reduceret næringsstofbelastning af vore vand- områder.